

Maskulinitet och kriminalitet – en konstruktion?

En studie av självbiografier

Av Anne Ignell

LUNDS UNIVERSITET
Socialhögskolan

Kandidatuppsats SOPA63
VT- 14

Handledare: Anna Rypi

Examinator: Eva Palmblad

Abstract

Author: Anne Ignell

Title: Masculinity and crime – a construction? A study of autobiographies

Supervisor: Anna Rypi

Assessor: Eva Palmblad

The aim of this study was to examine how masculinity and a criminal lifestyle is constructed in the story telling of two autobiographies written by men who have a heavy criminal background, and to see how these two constructions relate to each other. The two autobiographies that were used in this study are written in Swedish by Swedish authors. The empirical material was examined through a qualitative content analysis and during the research of the material it was divided into the categories that follow: sexuality, class, power and criminality. These categories seemed relevant for the study after an examination of earlier research done in the field. The analysis' epistemological base was social constructionist and the theoretical frame that was used to analyse the empirical material was James Messerschmidt's gender theory regarding masculinity and crime. Messerschmidt's concept of hegemonic masculinity played an important role in the analysis. I found that the construction of masculinity and the construction of the criminal lifestyles in the autobiographies were tightly related. It was most obvious regarding factors like class and power. Criminality as described in the books was used as a resource for constructing a hegemonic masculinity when no other resources were available. The expression of sexuality as a tool for constructing hegemonic masculinity wasn't as apparent related to criminality as class and power, probably because no violence or sex crimes against, for example, women or homosexuals were described in the autobiographies.

Key words: constructions, masculinity, criminality, hegemonic masculinity, class.

Förord

Tack till min handledare Anna Rypi som väglett mig i uppsatsskrivandet och till Maria som har gjort processen uthärdlig. Tack även till författarna av de två självbiografier som studien grundar sig på. Era böcker har såklart varit till stor hjälp, trots att ni inte ens vet om det.

Innehållsförteckning

1. Inledning	6
1.2 Problemformulering	6
1.3 Syfte	7
1.4 Frågeställningar	8
2. Definition av kriminalitet	8
3. Tidigare forskning	8
3.1 Maskulinitet, kriminalitet och våld	9
3.2 Maskulinitet, kriminalitet och klass	10
3.3. Maskulinitet och sexualitet	12
4. Metod	12
4.1 Val av metod	12
4.2 Metod och material – förtjänster och begränsningar	13
4.3 Urval	15
4.4 Metodens tillförlitlighet	16
4.5 Materialbeskrivning	17
4.6 Tillvägagångssätt	18
4.7 Etiska överväganden	19
5. Teori	20
5.1 Socialkonstruktionism	20
5.2 Messerschmidts maskulinitetsteori	21
6. Resultat och analys	23
6.1 Klass, kriminalitet och maskulinitet	24
6.2 Makt, kriminalitet och maskulinitet	28
6.3 Sexualitet och maskulinitet	31
7. Avslutande diskussion	33

Referenslista 37

1. Inledning

Brott och kriminalitet är något som en kan anta på ett eller annat sätt finns närvarande i de flesta samhällen. Så är det åtminstone i Sverige. Enligt Brottsrummet.se anmäldes i Sverige år 2013 1,39 miljoner brott, och frekvensen av anmälda brott har stigit stadigt sedan 1950 då kriminalstatistik för första gången började föras i Sverige (Brottsrummet.se, Kriminalvården). Det är dock viktigt att ta med i beräkningen att antalet anmälda brott inte till fullo överensstämmer med antalet begångna brott. Hur benägen någon är att anmäla ett brott som en utsatts för eller bevittnat varierar också mycket beroende på vilken typ av brott det handlar om (Brottsrummet.se). Det är också en stor diskrepans mellan hur många brott som anmäls och hur många individer som misstänks eller lagförs för kriminella handlingar. Detta är något som blir tydligt när en jämför statistiken som presenteras nedan med ovan nämnda frekvens för antalet anmälda brott. Den vanligaste typen av brott i Sverige är stöldbrott, följt av brott mot person och näst efter det skadegörelse (ibid.). I Brottsförebyggande rådets statistik över kriminaliteten i Sverige framkommer att män är i stor majoritet när det gäller att misstänkas eller lagföras för brott (BRÅ 1 2013, BRÅ 2 2013).

1.1 Problemformulering

Det är rimligt att anta att en socialarbetare, i sin yrkesroll, kommer att stöta på individer som mer eller mindre ägnat eller har ägnat sig åt kriminella handlingar. Självklart är detta avhängigt inom vilket fält socialarbetaren befinner sig, men faktum är att inom vissa områden för socialt arbete är människor som begått kriminella handlingar till och med den huvudsakliga målgruppen. Bara under år 2012 lagfördes 130 000 brott, detta innebär alltså att 130 000 brott uppkarades och domar föll, något som inte är självklart bara för att en kriminell handling begåtts (BRÅ 2 2013). Det kan röra sig om exempelvis våldsbrott, narkotikabrott, trafikbrott eller andra typer av kriminalitet. Enligt Brottsförebyggande rådet utgjorde män 81 % av dem som misstänkts för någon typ av brott under 2012 och de utgjorde även 83 % av dem som lagfördes för brott samma år i Sverige. Denna fördelning har sett i princip likadan ut under en lång tid (BRÅ1 2013, BRÅ 2 2013). Statistiken från Brottsförebyggande rådet utgår från ett binärt könssystem. De som inte ingår i dessa 81 respektive 83 procenten definieras alltså som kvinnor (BRÅ 1 2013, BRÅ 2 2013).

Att ett kön är så överrepresenterat i brottsstatistiken jämfört med det andra är anmärkningsvärt. Utifrån denna statistik går det att anta att de individer med kriminell bakgrund som en socialarbetare kan träffa i sitt arbete till största del är män. Med hänsyn till dessa siffror är det därför intressant att undersöka den uppseendeväckande relationen mellan kriminalitet och män närmare (Messerschmidt 1993). Egenskaper som kopplas till en traditionell bild av maskulinitet är också egenskaper som, när de dras till sin spets, kan kopplas till bilden av den kriminelle (McFarlane 2013, Messerschmidt 1993). Därför är konstruktionen av maskuliniteter kopplat till kriminalitet ett intressant och aktuellt område att studera.

Synen på genus och maskulinitet som något som konstrueras socialt, innebär per automatik en motsättning till synen på könsroller och dess manifestation som något biologiskt och oföränderligt (Connell 2008). I en statlig offentlig utredning som behandlar motverkandet av rekrytering till kriminella grupperingar nämns tonårspojkar och unga män som en särskild riskgrupp för denna rekrytering. I samma utredning föreslås att åtgärderna för att motverka rekryteringen bland dessa grupper bland annat bör bestå av ett arbete mot stereotypa könsroller, attityder och värderingar som främjar en kriminell identitet (SOU 2010). Att synliggöra och belysa en typ av socialt *konstruerad* maskulinitet och könsroll som eventuellt är kopplad till en kriminell livsstil kan alltså skapa potential för förändring. Det är därför relevant, ur ett socialvetenskapligt perspektiv med uppgiften att undersöka relationen mellan struktur och aktion (Levin 2008), att se män kopplade till kriminalitet som individer som agerar inom ett sammanhang där maskuliniteter ständigt skapas och konstrueras.

Denna studie utgår ifrån hur maskulinitet och kriminell identitet konstrueras i ett sammanhang där individer själva beskriver sina erfarenheter, sig själva och det sammanhang de befinner sig i eller har befunnit sig i, i form av självbiografier.

1.2 Syfte

Syftet med denna studie är att med hjälp av en analys av två självbiografier, skrivna av individer som av sig själva och av allmänheten uppfattas som kriminella, undersöka hur maskulinitet och en kriminell livsstil beskrivs och konstrueras.

1.3 Frågeställningar

- Hur beskrivs konstruktionen av maskulinitet i de olika självbiografierna?
- Hur beskrivs en kriminell livsstil i de olika självbiografierna?
- Hur relaterar konstruktionen av maskulinitet till den kriminella livsstilen?

2. Definition av kriminalitet

I denna uppsats spelar fenomenet kriminalitet en avgörande roll. Definitionen av vad ett brott och vad kriminalitet är, är inte helt otvetydig eller självklar. Enligt svensk lag definieras brott som en gärning som finns nedskrivnen antingen i lag eller författning och som har ett straff knutet till sig (Sarnecki 2009). Enligt Sarnecki (ibid.) finns det också vissa som menar att en gärning endast kan definieras som ett brott ifall andra uppfattar den som ett brott. Tydligt blir alltså att en handling i sig inte är kriminell till sin natur, utan den samhälleliga och kulturella kontexten är det som avgör ifall en gärning är ett brott. Nationalencyklopedin (2014) definierar brott och kriminalitet som följer:

brottslighet, *kriminalitet*, gemensam term för begångna straffbelagda handlingar. Hur omfattande brottsligheten i Sverige är kan inte anges, då här ingår även brott som inte ens upptäcks.

Den definition av kriminalitet och brott som den här uppsatsen har som utgångspunkt är den som Nationalencyklopedin och svensk lag utgår ifrån. Alltså att det är en handling som är straffbelagd enligt lagen, oavsett om den upptäcks och lagförs. Det är dock viktigt att ha i åtanke att lagar och regler är föränderliga och inte skrivna i sten, och att vad som bedöms som brottsligt är avhängigt det samhälle som en handling begås i. Att denna uppsats har svensk lag som utgångspunkt beror på att uppsatsen i sig inte handlar om att analysera och definiera vad kriminalitet och brott är, utan snarare att analysera konsekvenser och sammanhang i relation till det som vårt samhälle och vår lag definierar som kriminalitet.

3. Tidigare forskning

Den största delen av den forskning jag hittat på området placerar konstruktionen av maskulinitet i relation till kriminalitet i ett specifikt sammanhang. Bland annat undersöks maskulinitet och kriminalitet ur ett klassperspektiv eller i relation till

etnicitet. De studier och de artiklar jag använder mig av i denna genomgång är skrivna och publicerade mellan 1994 och 2013. De äldsta studierna kan verka utdaterade, då de är uppåt 20 år gamla. Men jag har i min sökning efter tidigare forskning inte haft några direkta gränser för åldern på studierna, eftersom mäns höga vålds- och kriminalitetsfrekvens är ett fenomen som inte är begränsat till nutid, utan det har snarare sett liknande ut under en lång period (BRÅ 1 2013, BRÅ 2 2013). En stor del av studierna går in på liknande resonemang och kommer fram till likartade slutsatser. Jag har dock valt att dela upp de resonemang och de resultat som den tidigare forskningen presenterar i olika teman.

3.1 Maskulinitet, kriminalitet och våld

Fokus för alla de studier och artiklar som ligger till grund för detta avsnitt är hur den sociala konstruktionen av maskulinitet, och mäns strävan efter att besitta en ideal maskulinitet, är kopplad till ett kriminellt eller våldsamt beteende. McFarlane (2013) menar i sin artikel att en uppfattning om vad som definierar ”en riktig man” är inbyggt i vår kultur, och att ett våldsamt beteende ingår i denna definition. Vidare menar McFarlane (ibid.) att det beteende och det uppträdande som män framför för att uppnå en ideal maskulinitet baseras på specifika förväntningar om hur män ska eller borde agera. Det framkommer dock i flera av studierna att det inte finns endast *en* typ av maskulinitet, och endast *ett* sätt att uppnå denna, utan det är snarare mer relevant och riktigt att tala om ”maskuliniteter” (Connell 2008, McFarlane 2013, Taylor, das Nair & Braham 2013).

McFarlane (2013) gör i sin studie en uppdelning mellan hegemonisk och marginaliserad eller underordnad maskulinitet. En hegemonisk maskulinitet består av heterosexualitet, dominans, makt, auktoritet och legitimitet, medan en marginaliserad eller underordnad maskulinitet består av homosexualitet, illegitimitet, femininitet, marginalisering och förtryck. I den fallstudie McFarlane (ibid.) gjort av en grovt kriminell man som både föraktas (i konventionella medier) och hyllas (i sociala medier), visar det sig att han representerar både en hegemonisk och en marginaliserad maskulinitet simultant. En man som genom sitt utanförskap och ett brutet förhållande inte kunde upprätthålla en hegemonisk maskulinitet, men återupprättade densamma genom att bland annat mörda den kvinna som hotat hans hegemoniska maskulinitet

genom att bedra honom. På samma gång fortsätter han dock vara marginaliserad då hans agerande går utanför de lagar och regler som finns. Det våldsamma beteendet som är kopplat till en idealtypisk maskulinitet är således kulturellt sett både legitimt och illegitimt (ibid.). Som DeKeseredy och Schwartz (2005) skriver i sin artikel är det dock viktigt att beakta att trots att våld kan vara en del av konstruktionen av maskulinitet, så finns det även andra sätt att uttrycka en maskulinitet på.

En stor del av den forskning som jag hittat på ämnet maskulinitet och kriminalitet är framförallt inriktad på våldsamt beteende. Trots att denna uppsats syfte är att undersöka konstruktioner av maskulinitet i relation till kriminalitet generellt, är forskningen kring maskulinitet och våld relevant. Till exempel är brott mot person, som innefattar bland annat mord, misshandel, olaga hot och våldtäkt en av de brottskategorier som flest män misstänktes för i Sverige år 2012 (BRÅ 1 2013). När det gäller individer misstänkta för misshandel bestod 85 % av fallen utav män (BRÅ 3 2014). I en meta-etnografisk studie över befintlig litteratur som behandlar maskulinitet och våld, gjord av Taylor, das Nair och Braham (2013) framgår att vissa män socialiseras in i en kultur där den hegemoniska maskuliniteten är idealet och där fysisk dominans är en av vägarna till att uppnå en sådan. Våld blir dessa mäns verktyg i deras strävan efter att besitta en hegemonisk maskulinitet. På så sätt normaliseras ett våldsamt beteende, och blir till och med något eftersträvansvärt för att erhålla respekt och makt. Våld blir ett av de möjliga sätten för att konstruera en hegemonisk maskulinitet när andra resurser inte finns tillgängliga (Taylor et al. 2013). Detta kommer att diskuteras vidare under rubriken *Maskulinitet, kriminalitet och klass*. Taylor et al. (ibid.) menar också att maskulina normer lärs in genom social interaktion och representation i media, och att dessa normer och ideal sedan ständigt reproduceras av män som strävar efter att uppnå dem. Dessa ideal kan leda till negativa effekter hos män som försöker uppnå dem men inte lyckas, och studier visar att vissa av dessa män begår brott när de upplever hot mot, eller brister i, sin maskulina kontroll och i upplevelsen av värde (ibid.).

3.2 Maskulinitet, kriminalitet och klass

I studie gjord av Connell (2008) utifrån livshistorier berättade av unga män med en gemensam arbetarklassbakgrund, framgår att maskulinitet konstrueras i relation till

arbetsmarknaden, och den position en besitter i förhållande till den. Det framgår att vissa av männen, i relation till sin svaga position på arbetsmarknaden, konstruerar en maskulinitet som bygger på en överdrift av maskulina konventioner. Detta bland annat genom att begå brott eller våldshandlingar. Connell (ibid.) benämner denna typ av maskulinitet som kan konstrueras i en marginell klassituation för ”protestmaskulinitet”. Detta innebär att exempelvis våld och kriminalitet är de resurser som finns att tillgå för dessa individer när de försöker erhålla en hegemonisk maskulinitet, eftersom makt och dominans inte kan införskaffas genom exempelvis akademiska prestationer, en arbetskarriär eller en stadig försörjning (ibid.). Även Taylor et al. (2013) och DeKeseredy och Schwartz (2005) beskriver hur bristen på tillgång till resurser för vissa grupper av män innebär att männen upplever sig tvingade att använda sig av våld för att konstruera en maskulinitet. Taylor et al. (2013) nämner bland annat brist på tillgång till resurser i relation till familj och familjeskapande som en viktig faktor. I Connells (2008) studie innebar männens marginaliserade klassituation dock inte per definition att de tog till våld och kriminalitet som resurser för att konstruera en hegemonisk maskulinitet. Det var inte heller givet att männen ens strävade efter att konstruera en sådan, utan en del av de arbetarklass-män hon studerade tog snarare avstånd från den konstruktion av maskulinitet som idealiserades i den kontext som de befann eller befunnit sig i (ibid.)

Något som Connell (2008) beskriver som talande för de maktrelationer som marginaliserade män kan uppleva är våld och maktövertag från statens sida, bland annat i form av skola och polisväsende. Skolan är som tidigare nämnts en plats där dessa män eventuellt inte har de resurser som krävs för att kunna konstruera maskulinitet genom exempelvis akademiska prestationer. Männen har inte möjlighet att uttrycka hegemonisk maskulinitet genom dominans i relation till dessa instanser, eftersom både skolan och polisväsendet alltid har den slutgiltiga makten och den slutgiltiga kraften att utöva våld mot individernas maskulinitetssträvan. I form av både exempelvis fysiskt och materiellt våld. Staten ses på så sätt som ett oövervinnerligt hot mot de marginaliserade männens maskulinitetsarbete (ibid.).

3.3 Maskulinitet och sexualitet

Som tidigare nämnts är en hegemonisk maskulinitet kopplad till dominans och heterosexualitet, och en underordnad maskulinitet kopplad till homosexualitet och femininitet (McFarlane 2013). I Connells (2008) studie påvisas en obligatorisk heterosexualitet bland de arbetarklassmän som studerats, och det går ibland till och med så långt att männen utövar våld mot homosexuella män i sin kamp för den manliga sexualiteten. När det gäller synen på kvinnor menar Connell (ibid.) att det både finns en misogyn bild av kvinnor men också en mer respektfull syn på kvinnan som stark och beundransvärd. Dessa två uppfattningar om kvinnor kan i vissa fall vara inneboende hos en och samma person (ibid.). Essensen av det hela verkar utifrån de olika studierna vara att kontrasten till kvinnor och femininitet, och bevarandet av en heterosexuell norm, är viktiga byggstenar i konstruktionen av en hegemonisk maskulinitet. Dock verkar konstruktionen av en hegemonisk maskulinitet med hjälp av uttryck för sexuell framgång och obligatorisk heterosexualitet framförallt synas i de sammanhang där våld mot kvinnor och homosexuella gör sig rådande (DeKeseredy & Schwartz 2005). Sexualiteten framkommer alltså inte som lika tydligt kopplad som klass- och maktaspekten till användandet av olika typer av brott som resurs i konstruktionen av en hegemonisk maskulinitet.

4. Metod

4.1 Val av metod

Min utgångspunkt för valet av metod var att den skulle befinna sig inom den kvalitativa traditionen, vilket var självklart för mig att använda i denna studie eftersom målet varit att kunna undersöka och analysera hur individer tolkar och konstruerar sina identiteter och sin sociala verklighet (Bryman 2011). Den kvalitativa genre som metoden går under skulle också ha en subjektivistisk utgångspunkt. Detta innebär att de aktörer som agerar föremål för en studie, och deras uppfattningar och meningsskapande, är avgörande för att verkligen förstå de handlingar och det fenomen som studeras (Aspers 2007). Förutsättningen för denna studie är också att det ska gå att säga något om samhällsliga strukturer som kriminalitet och maskulinitet utifrån individers berättelser. Hur de konstruerar sina egna versioner av världen och vilket agerande som utifrån denna version är möjligt eller till och med nödvändigt. En subjektivistisk utgångspunkt för en kvalitativ metod är kompatibel med en

socialkonstruktionistisk vetenskapsteoretisk grund (ibid.). Socialkonstruktionismen är något som är nödvändigt för att kunna besvara denna studies frågeställningar, eftersom fokus för analysen ligger på hur maskuliniteter och kriminell identitet *konstrueras*. Därför är alltså studiens vetenskapsteoretiska utgångspunkt socialkonstruktionistisk. Socialkonstruktionismen som vetenskapsteoretiskt perspektiv kommer att beskrivas närmare under rubriken *Teori*.

För att kunna omsätta den kvalitativa utgångspunkten till ett verktyg som kan användas för att samla in empiriskt material föll valet av metod för denna studie på kvalitativ innehållsanalys med en subjektivistisk och socialkonstruktivistisk utgångspunkt. Kvalitativ innehållsanalys är användbar när det empiriska materialet för en studie består av dokument (Bryman 2011). Metoden går ut på att söka efter underliggande teman i de dokument som är föremål för analysen. Tanken är att materialet, genom att det systematiseras och kategoriseras, kan säga någonting mer än bara det som uttrycks explicit (ibid.). När Bryman (ibid.) beskriver metoden så framgår det att ett vanligt förfarande vid kvalitativ innehållsanalys är att de olika teman som kan finnas i materialet inte bestäms i förväg, utan utkristalliserar sig under arbetets och sökandets gång. Jag har dock använt mig av förutbestämda teman som jag, genom att läsa tidigare forskning, har uppfattat som viktiga och relevanta utifrån syftet med studien och utifrån den kontext som är föremål för min undersökning. Detta har delvis berott på tidsbrist då tiden för att skriva uppsatsen varit begränsad. Men jag har också valt att göra på detta vis på grund av att den tidigare forskning jag läst har varit relativt samstämmig och de olika temana har framkommit som avgörande faktorer, mer eller mindre tydligt, i alla de olika studierna. Enligt Aspens (2007) finns det också klara fördelar med att alltid ha teorin och kodningstanken med från början när en samlar in sitt material, något som jag under arbetets gång också erfarit och inte upplevt som en begränsning.

4.2 Metod och material – förtjänster och begränsningar

Att jag valt analysera just dokument, och inte hålla intervjuer, göra observationer eller liknande har fördelen att mitt närmande av studieobjektet inte påverkat materialet i sig (Bryman 2011). Det innebär också att den etiska problematik och de negativa maktförhållanden som kan uppstå vid direktkontakt med till exempel informanter vid

en intervju (Svensson & Ahrne 2011) inte har uppstått. Dock har jag på egen hand tolkat de texter jag läser, utan att alls kunna kontrollera genom exempelvis följdfrågor ifall min tolkning stämmer överens med informantens faktiska upplevelser (Aspers 2007). Detta kan vara problematiskt, men på samma gång har mitt syfte varit, som tidigare nämnts, att undersöka hur maskulinitet och kriminalitet beskrivs och konstrueras med hjälp av berättelser återgivna i självbiografier. Inte att få svar som nödvändigtvis stämmer överens med hur informanterna upplever sin verklighet.

Jag har framförallt varit intresserad av hur individernas berättelser och deras återgivelse av erfarenheter relaterar till konstruktioner av identitet och agerande, och även hur dessa konstruktioner relaterar till varandra. Jag har utifrån valet av empiriskt material och kvalitativ innehållsanalys som metod alltså inte kunnat räkna med att förmedla en sanning som är giltig varken för de informanter jag har eller för en allmänhet, men å andra sidan är inte heller det studien syftat till. Genom att inta ett subjektivistiskt perspektiv är dock utgångspunkten för studien att beakta och relatera informanternas eget meningsskapande och uppfattningar (såsom de framställs i berättelsen) till de handlingar som de utfört och till de konstruktioner som framkommer i självbiografierna (Aspers 2007). Detta innebär att även om jag inte har kunnat kontrollera för de tolkningar jag gjort, så har jag åtminstone så långt som möjligt strävat efter att ta informanternas uttryck i beaktning.

Som Aspers (2007) beskriver det så innebär en socialkonstruktionistisk syn på världen, och på studiet av densamma, att forskaren även blir medkonstruktör av den verklighet som hen undersöker. Därför är det viktigt att ha i åtanke att en grundläggande alltid har en viss förförståelse och vissa förväntningar på det som ska studeras (Ahrne & Svensson 2011). Antagligen bidrar denna förförståelse och dessa förväntningar också till ämnesvalet för uppsatsen som ska skrivas. Jag har såklart haft vissa tankar om vad analysen kommer att utmynna i, och när det gäller innehålls- och dokumentanalys kan det som tidigare nämnts vara riskabelt då en lättare kan tillföra egna spekulationer och tolkningar till det som studeras. Det som varit viktigt för mig att vara uppmärksam på i skrivandet av denna uppsats är att jag innehar värderingar kopplade till feminism och vissa uppfattningar om problematiska könsroller. Jag har strävat efter att kritiskt reflektera över dessa värderingar under processens gång, för att vara uppmärksam på att de inte leder mig i en riktning som kan påverka resultatet.

4.3 Urval

Jag har i denna studie som empiriskt underlag använt två självbiografiska böcker skrivna av individer som av sig själva och av allmänheten uppfattas som kriminella/tidigare kriminella. Att det är just två böcker jag bestämt mig för att ha beror på att jag har velat kunna få viss variation i mitt material, kunna se eventuella likheter och skillnader och för att analysen och resultatet ska kunna säga något mer än om bara ett specifikt fall (Svensson & Ahrne 2011). Men materialet skulle också vara hanterbart utifrån den tidsram som fanns för att skriva uppsatsen.

Att studien grundar sig på dokument som empiriskt underlag innebär en viss problematik kopplat till de kriterier som Bryman (2011) nämner som viktiga att ta hänsyn till vid urval och värdering av dokument som källor till data. Ett av kriterierna för de böcker jag valt är att de är skrivna av individerna själva. Detta för att i så stor utsträckning som möjligt sträva efter att uppfylla autenticitetskriteriet. Men som Bryman (ibid.) skriver finns risken att en spökskrivare är den egentliga författaren av en självbiografi, och detta har jag tagit med i beräkningen. Är så fallet när det gäller de böcker som utgör min empiri, så har huvudpersonen för biografien förhoppningsvis styrt hur innehållet ska se ut i stor utsträckning. Även trovärdighetskriteriet kan vara svårt att uppfylla vid användandet av självbiografier (ibid.), och eftersom en sådan biografi ofta utgår från en individs påstådda *egna* upplevelser av någonting också i princip omöjligt att kontrollera för. Just detta ser jag dock inte som ett större problem för min studie, eftersom jag framförallt är intresserad av konstruktioner som görs genom berättelsen i dessa dokument, och mindre intresserad av faktiska händelseförlopp eller hur berättelsen egentligen relaterar till verkligheten.

När det gäller kriteriet för meningsfullhet avseende dokument som datakälla (Bryman 2011) har jag i selektionen av självbiografier framförallt kontrollerat för detta genom att själv titta igenom olika biografier innan jag valde ut vilka jag skulle använda mig av. Detta för att få en subjektiv uppfattning om dess meningsfullhet för denna studie. Något som eventuellt kan vara problematiskt för studien är att självbiografierna är skrivna efter att den kriminalitet som beskrivs är begången. Båda självbiografierna beskriver ett liv i kriminalitet som författarna, åtminstone vad som framkommer i böckerna, anser ha lämnat bakom sig. De konstruktioner av maskulinitet som jag

analyserar i relation till kriminalitet kan då ses som efterhandskonstruktioner. Gjorda när individerna gått igenom ganska stora förändringar i sina liv, och eventuellt också förändrat synen på de liv de haft tidigare. Min uppfattning är dock att deras texter, konstruktioner och berättelser fortfarande kan anses giltiga. Detta eftersom att även om det de skriver till fullo kanske inte speglar realiteten så är det ändå intressant att analysera hur individerna framställer sig och sitt kriminella liv. Det de skriver är den konstruktion av maskulinitet och kriminalitet som de vill förmedla till omvärlden.

Hur representativa de självbiografier jag valt ut är för just självbiografier (Bryman 2011) skrivna av kriminella/före detta kriminella män upplever jag också som mindre relevant för denna studie, eftersom jag, som nämnts tidigare, vill undersöka hur just dessa individer beskriver och konstruerar maskulinitet och en kriminell livsstil i sina berättelser. Det som jag dock ser som en viss begränsning med valet av studieobjekt är i hur stor utsträckning min analys är generaliserbar till en verklig målgrupp. Detta kommer att diskuteras närmare under rubriken *Metodens tillförlitlighet*.

Något som begränsar analysen i och med det urval av självbiografier jag gjort är att båda två är skrivna av individer som är vita och födda och uppvuxna i Sverige. Detta till trots att både den tidigare forskning som jag tagit del av, och den teori som analysen utgår ifrån, visar på att etnicitet spelar en viktig roll för konstruktionen av maskulinitet i relation. Det hade varit av intresse att i denna uppsats, utifrån ämnesval, syfte och tidigare forskning, att involvera en eller flera självbiografier skrivna av individer med annan etnisk tillhörighet än svensk. Men eftersom det utifrån mina val av empiriskt material inte finns någon möjlighet till jämförelse mellan de två författarnas etnicitet, har denna aspekt utelämnats ur analysen. Detta är något som jag är medveten om kan innebära att analysen tappar en del av de faktorer som är viktiga för att förstå konstruktionen av maskulinitet i relation till kriminalitet.

4.4 Metodens tillförlitlighet

Enligt Bryman finns det viss anledning att omformulera de klassiska begreppen reliabilitet och validitet när det gäller kvalitativa studier (Bryman 2011). Han presenterar istället en annan modell som skapats för att representera dessa begrepp i ett kvalitativt sammanhang. Dessa är tillförlitlighet och äkthet (ibid.). Min studie och

dess metod är eventuellt något problematisk ur båda dessa perspektiv. När det kommer till tillförlitlighet finns det som tidigare nämnts en risk att en vid studier av dokument tolkar på ett godtyckligt sätt utan att tolkningen egentligen behöver stämma överens med verkligheten (Aspers 2007). När det gäller den här studien är det svårt att avgöra min tolknings riktighet, men det har ju inte heller varit tanken utifrån studiens syfte och de frågeställningar den bygger på.

När det gäller möjligheten till överförbarhet av resultatet av studien finns det vissa begränsningar. De självbiografier som analyseras i denna studie är skrivna av individer med en gedigen kriminell bakgrund och med erfarenheter tillräckligt uppseendeväckande för att skriva en bok om. Tanken med valet av studieobjekt har dock varit att dessa individers berättelser kan agera som en sorts idealtyper som kan bidra till att en som (till exempel) socialarbetare kan reflektera kring maskulinitet och kriminalitet, bemötande och förståelse för de uttryck och den betydelse som konstruktionen av maskulinitet kan ha i dessa sammanhang. Studien och dess resultat kan relateras tillbaka till teori snarare än till en verklig målgrupp, något som Svensson och Ahrne (2011) kallar teoretisk generalisering. Jag har dock så långt det går strävat efter att uppfylla kriterierna för tillförlitlighet, framförallt genom transparens i processen och att kritiskt reflektera kring min egen förförståelse och mina värderingar (Bryman 2011). För att uppfylla äkthetskriteriet är det framförallt hänsynen till rättvis och nyanserad bild av studieobjektet från min sida som har varit relevant för denna studie (ibid.), om än inte nödvändigtvis en bild som stämmer överens med deras egen verklighet.

4.5 Materialbeskrivning

Det empiriska materialet för denna studie består av två självbiografier. Dessa självbiografier är *Chockvågor* av Tony Olsson (2011) och *Insidan- brotten, pengarna, tiden* av Liam Norberg (2009). Författarna till böckerna är av allmänheten kända som kriminella och har ett digert brottsregister bakom sig. Böckerna har ett omfång på 376 respektive 359 sidor, men alla dessa sidor har inte använts i sin helhet i analysen, utan relevant material har valts ut av mig. För att hitta mitt empiriska material sökte jag till en början på sökmotorn Google med hjälp av nyckelorden ”självbiografi” ”kriminalitet” och ”kriminell”. Detta ledde mig in på ett antal hemsidor som antingen

listade eller recenserade olika självbiografier av skrivna av män med kriminell bakgrund. Där valde jag till en början ut ett antal böcker som verkade relevanta utifrån studiens syfte och frågeställningar, för att sedan göra en snabb genomläsning av dessa som jag lånade på ett bibliotek. Tillslut valde jag ut de två böcker som framstod som mest meningsfulla i relation till studiens syfte och frågeställningar.

De två självbiografier som jag använt mig av skiljer sig åt i viss mån. Både när det gäller upplägg på berättandet och i de erfarenheter som förmedlas genom berättelsen. Den ena författaren, Tony Olsson, har framförallt ägnat sig åt kriminella aktiviteter i relation till finansieringen av den nynazistiska organisation som han varit medlem i, medan den andre författaren, Liam Norberg, snarare har begått brott för att finansiera sitt eget liv. Det som är gemensamt för de båda författarna är dock att de främst agerat i grupp och haft mer eller mindre organiserade gäng eller sammanhang. De är i samma ålder och begick de brott som omskrivs under ungefär samma tidsperiod. Det som skiljer dem åt är att Liam Norberg skrivit sin självbiografi efter avtjänat fängelsestraff, medan Tony Olsson fortfarande avtjänade straffet på anstalt medan han skrev sin bok.

4.6 Tillvägagångssätt och bearbetning

För att kunna omsätta de två självbiografierna till analyserbart empiriskt material började jag med att läsa igenom de båda böckerna noggrant och förutsättningslöst en gång vardera. Trots att genomläsningen var förutsättningslös påverkade dock det faktum att jag läst en del tidigare forskning och teori mitt läsande, och jag kunde därför redan vid första genomläsningen urskilja en del mönster och teman i de två berättelserna. Detta kan eventuellt vara problematiskt utifrån att min tolkning och förståelse av texten eventuellt kan ha färgats och begränsas av den teori och förförståelse jag tagit med mig in i läsandet av texten (Jönson 2010). Men min förförståelse ledde också till att min tidigare tanke om att de två böckerna var användbara och meningsfulla i relation till mina frågeställningar ganska omgående bekräftades. Trots att den första genomläsningen visade sig vara betydelsefull för arbetet tog den ganska lång tid och med tanke på att tiden för att skriva en sådan här uppsats är ganska begränsad så var jag tvungen att göra nästa steg, alltså kodningen, på ett mer tidseffektivt sätt.

Min tanke innan jag påbörjade genomläsningen var att jag vid tillfället för kodning skulle läsa igenom böckerna noggrant åter en gång, just för att inte missa viktiga teman och beskrivningar som skulle kunna spela stor roll i analysen. Men eftersom den första genomläsningen (som tidigare nämnts) tog lång tid så bestämde jag mig för att skumma igenom böckerna när jag gjorde kodningen. Det visade sig att min första genomläsning hade gjort stor nytta och jag hade skapat mig en bra bild över innehållet i de två böckerna. Därför gick också kodningen smidigt. Jag bestämde mig från början för fyra teman som jag skulle koda ut manuellt, något som enligt Aspens (2007) kan vara fördelaktigt. Dessa var: sexualitet, klass, makt och kriminalitet och valet av kodningsteman grundade sig i den tidigare forskning jag gått igenom och den teori som skulle agera verktyg i analysen. Till varje tema använde jag en del underrubriker för att jag under kodningens gång skulle kunna hålla mig uppdaterad om vad som skulle kunna platsa under vardera tema, eller inte. Slutligen sammanställdes alla de avsnitt ur boken som kodats ut, och de som jag inte längre ansåg vara relevanta sållades bort.

4.7 Etiska överväganden

Studiens empiriska material består av självbiografier publicerade för allmänheten att ta del av. Utifrån Vetenskapsrådets forskningsetiska principer framgår att denna typ av material har viss särställning när det gäller de etiska kraven. När det gäller de två förstnämnda kraven på samtycke och information görs undantag när det gäller information som inhämtas där informanten inte deltar aktivt (Vetenskapsrådet 2002). Det är på detta sätt det har gått till i denna studie eftersom den bygger på redan befintligt material som finns fritt tillgängligt. Jag upplever dock att det eventuellt är något problematiskt, eftersom jag får anta att författarnas intentioner med allmänhetens användning av deras böcker inte är att de ska analyseras utifrån teori och att deras berättelser ska tolkas och nagelfaras för att sedan publiceras i en uppsats. Men frågan är hur stor skada författarna kommer lida av att jag använder deras självbiografier som material i studien (Bryman 2011)? Det går att anta att denna studie inte kommer att ha någon större spridning, och att negativa konsekvenser för författarna (om det ens hade varit aktuellt med några sådana) därför inte kommer att

uppstå. Risken för skada för informanterna är alltså avsevärt liten, trots att ett information- och samtyckeskrav inte kommer att uppfyllas.

Vidare har jag i relation till studiens empiriska material och dess informanter valt att inte ta hänsyn till konfidentialitetskravet (Vetenskapsrådet 2002) då det empiriska materialet består av publicerade texter som författarna är medvetna om kan nå en stor allmänhet och då informationen och personuppgifterna redan finns tillgängliga. Det är dock viktigt att påpeka att trots att författarna inte är avidentifierade så är inte tanken att analysen ska vara knuten till dem som personer, utan snarare till det de skriver. Vetenskapsrådets (ibid.) fjärde etiska krav gällande nyttjande är heller inte verkningsfullt i denna studie i och med att studieobjektet och de personuppgifter jag använt redan finns tillgängliga för allmänheten i andra sammanhang än i studien och de används redan för kommersiella ändamål (Svensson & Ahrne 2011).

5. Teori

I denna studie användes socialkonstruktionismen som vetenskapsteoretisk utgångspunkt, både för att den passar studiens syfte och frågeställningar, och för att den är kompatibel med den subjektiva kvalitativa metoden som jag har haft som utgångspunkt i bearbetningen av det empiriska materialet. Även om socialkonstruktionismen är den vetenskapsteoretiska grundpelaren som studien står på har jag i analysen använt mig av James Messerschmidts teori kring kopplingen mellan maskulinitet och kriminalitet. Denna teori är ett exempel på en socialkonstruktionistisk genusteori som är användbar i analysen av maskuliniteter och Messerschmidts fokus på just kriminalitet gör att teorin passar denna studie. Nedan följer en generell genomgång av socialkonstruktionismens utgångspunkter och efter det en beskrivning av Messerschmidts teori.

5.1 Socialkonstruktionism

Enligt Vivien Burr (1995) finns det en del grundantaganden som helt eller delvis förenar de teoretiker som kan anses ingå i en socialkonstruktionistisk tradition. Socialkonstruktionismen har den ontologiska utgångspunkten att inta en kritisk inställning till förbigivet tagen kunskap. Det finns inte ett sätt att förstå världen och inte

en enda giltig kunskap. Uppfattningen om världen och verkligheten är snarare något som konstrueras genom sociala interaktioner och är beroende av de historiska och kulturella sammanhang som individer befinner sig i. Alla individer besitter alltså olika versioner av verkligheten och dess beskaffenhet utifrån olika perspektiv, och dessa perspektiv grundar sig som tidigare nämnts bland annat på historiska och kulturella omständigheter. Enligt socialkonstruktionismen finns det alltså inte en objektiv verklighet som existerar oberoende av de människor som befinner sig i den. Genom social interaktion konstruerar individer versioner av verkligheten, som också skapar förutsättningar för hur en kan eller bör agera. Det skapar även gränser för vems agerande som är acceptabelt och vem som exkluderas. Socialt agerande och sociala konstruktioner av verkligheten bibehåller och reproducerar därför varandra (ibid.).

Sociakonstruktionismen har en tradition av ett stort intresse för språket och dess användning (Burr 1995). Språket och språkbruket anses komma före, och skapa, våra tankar. Språket och hur vi kategoriserar världen skapar alltså en ram och en mening till våra tankar. Sociakonstruktionismen utgår som tidigare nämnts ifrån att sociala processer och social interaktion skapar en version av världen som också avgör hur vi förhåller oss till den och hur vi agerar, och när det gäller dessa sociala företeelser spelar språket och vår språk användning en mycket stor roll (ibid.).

5.2 Messerschmidts maskulinitetsteori

James Messerschmidt teoretiserar i boken *Masculinities and crime* (1993) kring relationen mellan maskulinitet och kriminalitet. Utgångspunkten är anti-essentialistisk och Messerschmidt menar att sociala strukturer och kategorier skapas av socialt agerande och att de också är föränderliga genom historiska och kulturella kontexter. Kategorierna klass, kön och etnicitet är genomgående i alla sociala sammanhang viktiga att ta hänsyn till, och ingen kategori verkar ensam utan påverkan av de andra (ibid.).

Maskulinitet är något som åstadkoms och presteras, inte något som finns hos mannen naturligt. Specifika former av maskulinitet är tillgängliga i olika sociala och kulturella kontexter och olika versioner uppmuntras och tillåts (eller tillåts inte) beroende på klasstillhörighet, sexuell tillhörighet eller etnisk tillhörighet (Messerschmidt 1993).

Detta innebär att det inte går att tala om en universell maskulinitet som utförs och konstrueras på samma sätt överallt och i alla kontexter. Messerschmidt (ibid.) menar också att maskulinitet konstrueras som en respons på omgivningen och dess struktur, och att den därför konstrueras på olika sätt och får olika uttryck beroende på inom vilket specifikt socialt sammanhang en befinner sig i.

I Messerschmidts teori kring maskulinitet och kriminalitet är hegemonisk maskulinitet ett viktigt begrepp. Messerschmidt (1993) definierar begreppet som den idealiserade formen av maskulinitet i en specifik kulturell eller historisk kontext. En hegemonisk maskulinitet i det nuvarande västerländska samhället baseras på innehav av arbete på den konventionella arbetsmarknaden, underordning av kvinnor, heterosexism och en okontrollerbar sexdrift. Konstruktionen av idealbilden av en hegemonisk maskulinitet, och vilka resurser som tas till för att uppnå den, varierar dock mellan olika sociala och kulturella kontexter. Här är det återigen viktigt att ta med faktorer som klass, etnicitet och sexualitet i beräkningen (ibid.).

I vissa sociala kontexter och sammanhang kan kriminalitet vara en av de resurser som finns tillgängliga för att kunna konstruera en hegemonisk maskulinitet, och detta framförallt när andra resurser är bristande. Utövandet av kriminalitet blir alltså den enda tillgängliga, och därmed nödvändiga, resursen för en man att använda sig av i en strävan efter att konstruera en hegemonisk maskulinitet (Messerschmidt 1993).

Messerschmidt (ibid.) menar att det kan finnas vissa situationer, när ens maskulinitet ifrågasätts eller undermineras, då det kan upplevas som extra viktigt att kunna prestera och visa upp en maskulinitet. I dessa situationer kan kriminella handlingar för vissa individer vara de resurser som ligger för handen. Kriminalitet kan också agera som en resurs för att säkra upp att ett eventuellt framtida hot mot en hegemonisk maskulinitet inte uppstår, till exempel i form av brister i förmågan att kunna försörja sig själv eller en familj (ibid.).

Messerschmidt (1993) föreslår i sin bok tre sociala strukturer som i det västerländska samhället är grundläggande för relationen mellan kvinnor och män. Dessa strukturer menar han också är nödvändiga för att förstå kopplingen mellan maskulinitet och kriminalitet. Den första sociala strukturen är arbetsdelningen på arbetsmarknaden. Arbetsmarknaden har sedan en lång tid tillbaka dominerats av mannen, och detta

framförallt den vita medelklassmannen. En hegemonisk maskulinitet har historiskt varit centrerad kring kapaciteten att försörja familjen, kring expertis, rationalitet och kalkylering. Trots att strukturen hos arbetsdelningen på arbetsmarknaden förändrats, och konstruktionen av maskulinitet och femininitet likaså, så spelar arbetsmarknaden och arbetsdelningen som tidigare nämnts fortfarande en stor roll i konstruktionen av en hegemonisk maskulinitet (ibid.).

En andra social struktur som Messerschmidt (1993) menar är avgörande i förståelsen av män och kriminalitet är maktrelationerna mellan könen. Dessa maktrelationer upprätthålls och reproduceras av arbetsdelningen och tillgången till materiella och institutionella resurser bidrar till konstruktionen av maktrelationerna. Dessa maktrelationer återfinns dock inte bara mellan könen utan också när det gäller klass och etnicitet. En mans kapacitet att utöva makt är avhängig hans sociala position. Detta innebär enligt Messerschmidt (ibid.) också att olika typer av brott utförs av män med olika nivåer av makt och olika sociala positioner. Den tredje sociala strukturen Messerschmidt (ibid.) tar upp är sexualiteten. Som tidigare nämnts är heterosexualitet, och framförallt en viss typ av heterosexualitet, en grundläggande del i en hegemonisk maskulinitet. En hegemonisk maskulinitets heterosexualitet bygger på en okontrollerbar och omätlig sexlust. Heterosexuell framgång och heterosexuellt uppträdande blir alltså vägledande i strävan efter en hegemonisk maskulinitet (ibid.).

Messerschmidt (1993) menar att trots att dessa sociala strukturer möjliggör och uppmuntrar, eller hindrar, specifika former av socialt agerande så är det viktigt att ta hänsyn till att dessa olika sociala strukturer inte står för sig själva och enväldigt påverkar de mänskliga aktörerna. Individens sociala agerande och strukturer är snarare verksamma i en växelverkan där de båda ömsesidigt påverkar varandra.

6. Resultat och analys

I detta kapitel presenteras de resultat jag funnit i de två böcker som använts som empiriskt material och analyseras med hjälp av Messerschmidts teoretiserande kring maskulinitet och kriminalitet. För att stärka de analytiska resonemangen har även en del av den tidigare forskning, som redovisades i kapitlet *Tidigare forskning*, vävts in i analysen. Kapitlet är indelat efter tre rubriker, som påminner om den indelning som

använts i kapitlet *Tidigare forskning*. Dessa tre teman har gått att finna genomgående i den tidigare forskning jag läst, i den teori som ligger till grund för analysen och har även varit användbara i kodningen av det empiriska materialet. De blir därför naturliga att använda även för indelningen av resultat- och analyskapitlet.

I analysen används genomgående förnamnen på de två författarna, alltså Tony och Liam. Som nämnts under rubriken *Materialbeskrivning* har en av författarna framförallt ägnat sig åt kriminalitet i ett nynazistiskt sammanhang, detta är Tony. Den andra författaren, som inte verkar haft ett lika tydligt ideologiskt mål med sina kriminella aktiviteter, är Liam.

I de fall jag plockat bort delar av citat som inte varit relevanta för analysen och för att förstå sammanhanget har jag använt mig av denna symbol [...] för att markera detta. När specifika ord behövs för att läsaren av uppsatsen ska förstå citatet utan att det står i sitt sammanhang, men dessa ord utelämnats i citatets originalkälla, så har jag använt mig av denna symbol [ord] för att citatet ska bli tydligare.

6.1 Klass, kriminalitet och maskulinitet

Klasstillhörighet är en viktig faktor att ta hänsyn till när en undersöker kopplingen mellan kriminalitet och konstruktionen av maskulinitet (Messerschmidt 1993). I de båda självbiografierna utgör klassaspekten en stor del i berättelsen om författarnas liv som kriminella. Klasstillhörigheten beskrivs i vissa fall med en viss stolthet och som något som innebär en vilja att förändra sin situation och ta sig loss:

Liam: Några ungdomar som trodde på en idé om att förändra den värld de hade levt och växt upp i. Den värld som var arbetarnas. Förorternas värld. De fattigas värld. Drömmarnas värld. Och så arvet från tidigare generationer, deras värld: arbetarklass (Norberg 2009, s 17).

Men klasstillhörigheten beskrivs i många fall också som något som inte inneburit en starkare drivkraft för förändring utan snarare som något som har haft en missgynnande effekt för individens möjligheter till ett gott liv och som därför lett till att en hamnat på ”fel bana” i livet:

Tony: För att en människa över huvud taget ska kunna hänföras av nationalsocialismens idéer, som jag så entusiastiskt lät mig göra, tror jag att man måste känna sig förtryckt och befinna sig på samhällets absoluta botten [...] (Olsson 2011, s 94).

I konstruktionen av en hegemonisk maskulinitet ingår en kapacitet att prestera på olika områden, och ett av dessa områden är förmågan att försörja sig själv (och en eventuell familj). Ett sätt att åstadkomma detta är genom skolprestationer, för att skapa förutsättningar för en trygg framtid, eller genom att erhålla en fördelaktig position på arbetsmarknaden där rollen som ”familjeförsörjare” kan säkras (Messerschmidt 1993). Taylor et al. (2013) sammanfattar det på följande vis, i sin studie om män och våld, att män använder våld som en resurs för att prestera maskulinitet när andra resurser inte finns tillgängliga, som utbildning, arbete och familj.

I de båda självbiografierna beskrivs klasstillhörigheten som något som hindrat de båda författarna från att genom arbete eller skolprestationer kunna tillskansa sig en högre social position och därmed den makt och auktoritet som kommer därav (Norberg 2009, Olsson 2011). De har alltså inte med hjälp av denna typ av ”lagliga” prestationer kunnat konstruera en hegemonisk maskulinitet. Detta eftersom resurserna för att göra det inte funnits tillgängliga utifrån deras klasstillhörighet och på grund av vad Tony talar om som ”känna sig utanför samhället” (Olsson 2011, s 101). Detta är något som Taylor et als. (2013) studie visar gäller även just våldsbrott specifikt. Att våldet blir en ”olaglig”, men ändå effektiv, resurs för att kunna prestera och uppvisa en hegemonisk maskulinitet.

Liam talar flera gånger i boken om ”förortsmanifestet” och viljan att skaffa sig ett gott liv på det enda sättet som utifrån hans beskrivning framstår som möjligt, med hänsyn till den bakgrund och klasstillhörighet som han bär med sig:

Liam: Vem vill stå med mössan i hand och tigga? Om man inte har nerverna att stå på maskingolvet för tjugo tusen i månaden? [...] För arbetssökande som vi fanns ingen hjälp att få. Bättre då att ge sig ut på jakt på egen hand. Det gäller att vara snabbare än rättvisan (Norberg 2009, s 55).

Liam: Förortsmanifestet: alla är sin egen lyckas smed, vill man något i livet måste man ta det själv (ibid., s 171).

Det går att tolka detta som ett uttryck för att kriminalitet är den resursen som finns tillgänglig för Liam för att han ska kunna skaffa sig makt och social status, och för att han ska kunna konstruera en trovärdig hegemonisk maskulinitet. Messerschmidt (1993) beskriver konkurrenskraftig individualism och oberoende som beståndsdelar i en västerländsk hegemonisk maskulinitet. Bland många andra är ovanstående citat talande för Liam strävan att bli just oberoende, att inte längre behöva tyngas av sin klassbakgrund. Att kunna konkurrera om makt och maskulinitet även utanför det egna sociala sammanhanget. När det gäller Tony uttrycks en annan typ av strävan bort från utanförskap och känslan av att inte kunna konkurrera om de sociala positionerna:

Tony: Nazismen innebar gemenskap, kamratskap, värme och lojalitet för mig. Det gav mig en plattform och en grund att stå på i livet. Nazismen gav mig en identitet, ett jag, som gjorde att jag var en del av en gemenskap som tillvaratog mina intressen och därmed jag dess intressen. Det var en positiv erfarenhet för mig med tanke på att jag under större delen av mitt liv hade känt mig utanför samhället [...] (Olsson 2011, s 101).

För Tony verkar det snarare vara behovet av ett sammanhang och en trygghet, och inte strävan efter prestationer och makt, som är avgörande för beslutet att ägna sig åt kriminalitet (kopplat till den nazistiska gruppering han tillhörde). Dock kan det tänkas att ett sammanhang där en är accepterad och uppskattad, och där de resurser en har tillgång till är erkända, i förlängningen kan innebära makt och auktoritet. I Tonys fall syftade de kriminella handlingar och brott han gjorde till att föra den nazistiska kampen framåt och att införskaffa resurser för att den nazistiska organisation som han ingick i skulle kunna bevaras (Olsson 2011). Även om det inte går att se en direkt koppling till konstruktionen av en hegemonisk maskulinitet så kan kriminella handlingar syfta till att i ett långsiktigt eller framtida perspektiv upprätthålla konstruktionen av den hegemoniska maskuliniteten. De kan också syfta till att undvika ett eventuellt framtida hot mot den konstruktion av maskulinitet som individen besitter för tillfället (Messerschmidt 1993). Trots att Tonys beskrivningar av utanförskapets kopplingar till kriminalitet inte lika explicit som Liams uttrycker kriminaliteten som en resurs för att ta sig framåt i livet och införskaffa makt, så kan kriminaliteten trots detta alltså fylla en funktion för att i längden kunna bibehålla en konstruktion av en hegemonisk maskulinitet.

Liam uttrycker flera gånger i boken att han och hans vänner, genom att ägna sig åt kriminella handlingar, hämtade hem ”skatteåterbäringen”:

Liam: Från förortsfattiga till miljonärer. Från Hagsätra till Kungsholmen, från Fittja till Östermalm. Vi hade kammat hem skatteåterbäringen, från staten till folket, arbetarklassens rebeller. Vi hade inte backat en sekund. Bara kämpat och kämpat (Norberg 2009, s 63).

Liam: Jag fattade att min investering i det kriminella livets kapital hade varit en lyckad satsning. Jag behövde inte flaxa runt i skogen för att leta mat till fåglarna i boet utan bara låta njutningen ta över (ibid., s 76).

Messerschmidt (1993) beskriver hur unga kriminella genom rån inte bara kan konstruera en trovärdig hegemonisk maskulinitet när andra resurser inte finns tillgängliga, utan på samma gång också faktiskt erhålla materiella resurser som de inte hade haft en möjlighet att få tillgång till utan att begå brott. Liams beskrivning av hur skatteåterbäringen hämtas hem till dem som behöver det, arbetarklassen, kan också tolkas som ett uttryck för ett rättfärdigande av de kriminella handlingarna. Att ta från de rika och ge till de fattiga. På samma gång kan brotten bidra till Liams strävan efter att uttrycka en hegemonisk maskulinitet, delvis genom att kunna kontrollera och konkurrera om resurser. Och också att genom brott och våld (vare sig det är fysiskt eller ej) även kunna vara med i konkurrensen om makt och dominans trots en ofördelaktig position i samhällshierarkin (ibid.).

Det blir tydligt att kriminalitet och maskulinitet kan handla om tillgången till eller avsaknaden av resurser, när andra resurser för att erhålla makt och auktoritet, och därmed kunna prestera en hegemonisk maskulinitet, görs tillgängliga för Liam. Detta genom att han fått en ingång till en karriär i filmbranschen:

Liam: Jag hade gått från kriminell räv till de konstnärliga grenarna. Jag hade ännu inte hittat mitt eget uttryck, men börjat söka det. Jag var redan omvänd och på väg in i samhället efter ungdomsåren som kriminell. På väg in i något nytt och tillfredsställande med arbete, skatter, lön, deklaration, försäkringar och allt sådant som jag tidigare hatat (Norberg 2009, s 151).

Det som Liam tidigare uttryckt ett förakt för blir alltså något eftersträvansvärt när han hittat ett lagligt sammanhang där han har tillgång de resurser som behövs för att kunna förändra sin sociala position, och därmed också sin tillgång till makt (Messerschmidt 1993).

6.2 Makt, kriminalitet och maskulinitet

I de båda självbiografierna är hatet mot polismakten, staten och myndigheterna framträdande. Liam benämner genomgående poliser ”blåhattarna” (Norberg 2009) och det tidigare föraktet för framförallt polisen är inget någon av de två författarna hymlar med:

Liam: De listiga blodiglarna: mina enda och sanna fiender. De ville förstöra min dröm, min frihet, allt det jag kämpat för under åren. Efter alla risker, allt hundgöra, alla småtrixen och storbaxen (Norberg 2009, s 83).

Tony: Visst kunde också vi ha agerat som han gjorde mot oss, det vill säga ange honom [till polisen], men det var inget alternativ. Ingen skulle bli hjälpt av det och det skulle dessutom ha känts äckligt, polisen och rättssystemet var vid den här tidpunkten mina fiender och samarbete var uteslutet (Olsson 2011, s 298).

Men även kampen mot det ordinära samhället och dess ordning är något som framstår nästan som en drivkraft för den kriminella verksamheten:

Tony: Det enda man behöver ha kvar är viljan till revansch, till hämnd, att vilja slå tillbaka mot det system eller dem som företräder det, inbillat eller inte, och som förtrycker henne. Det hat jag kände mot myndigheter och deras företrädare fick en mening, en förklaring, och jag lät mig omfamnas av den nationalsocialistiska ideologin utan motstånd. Jag hade identifierat min fiende. Det var juden och hans lakejer, det vill säga polis och rättsväsende samt regering och riksdag (Olsson 2011, s 94).

Liam: [Vi hade] gjort det ingen hederlig arbetare kan göra. Vi hade vunnit mot slavdrivarna, systemet, snutarna, åklagarna och staten (Norberg 2009, s 75).

Messerschmidt (1993) beskriver i sin teori hur kriminalitet hos unga män i delvis kan grunda sig i den auktoritet som skolan som institution innehar och som hindrar vissa män att själva konstruera en hegemonisk maskulinitet baserad på kontroll och auktoritet. Detta gäller framförallt de män som inte har de resurser som krävs för att kunna tillgodogöra sig makt, dominans och kontroll genom av skolan accepterade och

uppmuntrade aktiviteter (exempelvis skolprestationer, idrottsprestationer och så vidare). Dessa unga män hittar istället andra forum för att kunna prestera en hegemonisk maskulinitet, till exempel genom kriminalitet och våld. Trots att författarna till de två självbiografierna har lämnat skolans miljö verkar samma mekanismer göra sig gällande i deras fall. De besitter inte de resurser som krävs för att kunna dra nytta och ta del av den kontroll och auktoritet som statliga instanser som exempelvis polis och andra myndigheter besitter. Deras kriminella aktiviteter blir alltså ett sätt att konstruera en hegemonisk maskulinitet som står utanför, och i motstånd till, de strukturer som i annat fall skulle hindra dem från att kunna åstadkomma en sådan. Denna typ av konstruktion av en hegemonisk maskulinitet är något som både Messerschmidt (1993) och Connell (2008) benämner som protestmaskulinitet. Kriminaliteten blir en sorts reaktion på maktlöshet, och genom att begå brott och utföra våldshandlingar kan männen göra anspråk på en annan maktposition, baserad på en överdrift av maskulina konventioner, till exempel genom våld och misogyni (Connell 2008). Det går att tolka deras förakt mot stat och myndigheter som ett hat och en protest mot de instanser som försöker hindra dem från att bland annat konstruera en hegemonisk maskulinitet i det enda sammanhang som för dem verkar möjligt, utifrån den position som de befinner sig i.

Konkurrensen om makt och kontroll, och kampen om möjligheten att konstruera en hegemonisk maskulinitet, visar sig i böckerna inte bara i relation till stat och myndigheter, utan även på individnivå:

Liam: Trots vår unga ålder avancerade vi snabbt, gjorde nya vinningar i den undre världen. Vi backade inte, det var hemligheten, backade inte för någon utan attackerade framåt med våldsam kraft. Jag och mina vänner gick i spetsen, de gränslösa bröderna i brott (Norberg 2009, s 97).

Tony: När han så höjde rösten åt mig rann sinnet över och jag slängde mig upp ur stolen och rusade fram mot honom med nävarna knutna. [...] ”Håll käften, sa jag, annars smäller det. Fattar du din jävel? Håll bara käften!” [...] Efter det fungerade våra repetitioner utmärkt och Gunnar fick vara ifred (Olsson 2011, s 212).

Där kriminella aktiviteter blir ett verktyg i kampen mot stat och myndighet blir det *direkta våldet* tydligare i konkurrensen om makt och kontroll mellan individer. Konstruktionen av maskulinitet kan bli extra viktig för en individ vars maskulinitet

är hotad (Messerschmidt 1993). I många av de fall där fysiskt våld mot eller mellan individer beskrivs i självbiografierna framkommer också att våldet eller det fysiska övertaget avgör vem som har makt över situationen. Det kan handla om vilket gäng som ska vara högst i den kriminella hierarkin, en dispyt mellan två individer eller om försök till våld mot individuella poliser som individen anser använder sin makt på ett förkastligt sätt. I berättelsen återfår individen ofta kontrollen eller makten över en situation eller ett sammanhang genom våld. Och när våld uteblir så uteblir i många av de beskrivna fallen också kontrollen (Norberg 2009, Olsson 2011). Fysiskt våld blir alltså en resurs för att kunna åstadkomma en hegemonisk maskulinitet, och se till att eventuella hot mot den avvärjs (ibid.).

Våld och kriminalitet kan tjäna som en maskulinitetskonstruerande praktik där olika typer av maskuliniteter differentieras från varandra (Messerschmidt 1993). Det direkta våldet och individuella våldet, som beskrivs i berättelserna, går att tolka som en uppvisning i en hegemonisk maskulinitet där den som går vinnande ur en sådan konfrontation kan lämna med en konstruerad hegemonisk maskulinitet i behåll, medan den som inte har kunnat prestera får sin maskulinitet hotad. Messerschmidt (ibid.) beskriver konstruktionerna av maskulinitet inte bara som kulturellt och historiskt bundna, utan ibland även avhängiga situationen. Det hade kunnat innebära att ett lyckat försök att prestera en hegemonisk maskulinitet inte alltid skulle spilla över på andra situationer och sammanhang. I Liams beskrivningar av de situationer där våld används för att skaffa sig makt och auktoritet verkar dock den fysiska prestationen ha avgörande betydelse för den kontroll och auktoritet som de sedan kan åtnjuta i det sammanhang de befinner sig:

Liam: Genom de senaste åren hade många olika sorters antagonister fallit medvetlösa framför våra fötter. Skillnaden mellan vår grupp och de övriga kriminella var att vi var elittränade kampsportare. [...] Detta gjorde oss oslagbara på gatan under den här tiden. Det var ingen som kunde komma i närheten av oss. Vi bara slog sönder allt motstånd tills vi fick vår vilja igenom [...] (Norberg 2009, s 145).

Våldet blir alltså avgörande även för den framtida konstruktionen och bibehållandet av en hegemonisk maskulinitet genom att en auktoritär ställning i det sammanhang som männen befinner sig i befästs. Det är dock viktigt att påpeka den hegemoniska maskulinitetens kontextberoende (Messerschmidt 1993). I vissa andra sammanhang

hade Liams och hans vänners våldsamma beteende antagligen inte lett till att deras kontroll och auktoritet hade ökat, och således hade deras konstruktion av en hegemonisk maskulinitet inte gynnats av det direkta, fysiska, våldet. Förmågan att kunna uppvisa fysisk styrka, aggressivitet och att kunna prestera är dock enligt McFarlanes (2013) studie något som ingår inte bara i ett kriminellt beteende, utan även i den ideala konstruktionen av hegemonisk maskulinitet som är accepterad och uppmuntrad i det vidare samhället.

Som McFarlane (2013) beskriver i sin studie kan utövandet av våld innebära att en man uppbär en hegemonisk och en marginaliserad konstruktion av maskulinitet samtidigt. Detta eftersom att mannen genom att bruka våld för att prestera hegemonisk maskulinitet på samma gång går utanför de lagar och regler som finns i det samhälle som han lever i (ibid.). I det sammanhang som Liam befinner sig verkar det dock endast innebära fördelar att kunna prestera i våldsamma sammanhang, och detta kan bero på den idealtyp av en hegemonisk maskulinitet som är rådande i hans sociala kontext. Precis som Taylor et al's. (2013) studie visar så finns det alltså vissa sammanhang, kulturer eller grupperingar där våldsamt agerande normaliseras. Att agera våldsamt blir det mest lättillgängliga, eller kanske det enda tillgängliga, sättet för männen att uppnå den makt och respekt som krävs för att kunna konstruera en hegemonisk maskulinitet.

6.3 Sexualitet och maskulinitet

Sexualiteten är en viktig byggsten i konstruktionen av en hegemonisk maskulinitet. Det handlar om en obligatorisk heterosexualitet där också vissa specifika egenskaper ska ingå i den manliga heterosexualiteten (Messerschmidt 1993). I de självbiografier som analyserats har kopplingen mellan sexualitet och kriminalitet inte framkommit i någon större utsträckning, men tal om sexualitet förekommer och detta kan ses som ett verktyg i konstruktionen av en hegemonisk maskulinitet. Liam beskriver hur han och hans vänner diskuterar en kvinna som de sett under en kväll på krogen:

Liam: Den sköna vägen in i dimman: "Såg du katten med den svartvitrandiga klänningen?" "Såg ut som en jävla zebra." "Henne ska jag knulla ikväll." "You wish, henne ska jag ha ikväll." (Norberg 2009, s 53).

I konstruktionen av en hegemonisk maskulinitet spelar alltså sexualiteten som nämnts en stor roll. I citatet ovan ges ett exempel på det som Messerschmidt (1993) menar är en viktig beståndsdel i att visa upp en hegemonisk maskulinitet, alltså att sexualiteten hos mannen ska vara i det närmaste okontrollerbar, och att det är mannen som ska ”påtvunga” kvinnan sexuell aktivitet, och inte tvärtom. Det går att utläsa ur citatet, utan några särskilt långsökta tolkningar, att det inte är framförallt kvinnans åsikt om vem hon ska ha sex med som är det viktiga, utan snarare uppstår en konkurrenssituation mellan männen om vem som ”ska ha” henne. Maskulin kontroll och underordningen av kvinnor, som är avgörande för strukturen där hegemonisk maskulinitet befinner sig i (ibid.), tar sig alltså uttryck.

Talet om kvinnor och sexualitet utgör den största skillnaden mellan de två självbiografier som använts som empiri. När Tony talar om kvinnor är det snarare med respekt och beundran för den kvinna som han är i ett förhållande med, något som dock går i linje med Connells (2008) upptäckt i sin studie.

Tony: Lena visade sig vara beundransvärd, otroligt stark och lojal, och jag gladdes av hennes agerande (Olsson 2011, s 292).

Connell (2008) menar att en beundrande och respektfull syn på kvinnor förekom hos en del av de män som han intervjuat i sin studie. Det visade sig dessutom att en misogyn och en beundrande syn på kvinnor till och med kunde förekomma hos en och samma person, trots att den typ av maskulinitet som Connell studerat ofta tar sig uttryck i misogyna värderingar och misogynt agerande. I Tonys berättelse framkommer dock tydligare ett uttryck för den obligatoriska heterosexualiteten som beståndsdel i konstruktionen av hegemonisk maskulinitet:

Tony: Det är nog sant att jag alltid har tyckt illa om homosexuella, men om det varit för att jag egentligen aldrig träffat någon, annat än de gånger jag blivit antastad av en bög, vet jag inte. Det har bara varit så och min inställning till homosexualitet har alltid varit att det är något onaturligt, en inställning som jag fortfarande har [...] (Olsson 2011, s 201).

Ordet bög används också som skällsord i en del sammanhang i Tonys bok, till exempel i form av ”golbög” (Olsson 2011, s 235). Tonys tydliga avståndstagande från homosexualitet kan tolkas som ett försök att distansera sig från det som anses feminint

och omaskulint, för att på så sätt stärka intrycket av att han besitter en hegemonisk maskulinitet.

Att talet om sexualitet i de båda böckerna inte lika tydligt som talet om makt och klass relaterar till kriminalitet som en resurs kan bero på att den kriminalitet som beskrivs i boken inte specifikt riktar sig mot kvinnor. Inte heller våld eller brott mot homosexuella omtalas i någon av böckerna, något som Messerschmidt (1993) menar annars kan vara ett uttryck för att skapa distans till femininitet i konstruktionen av en hegemonisk maskulinitet. Detta går även i linje med DeKeseredy och Schwartz (2005) resultat som visar att konstruerandet av en hegemonisk maskulinitet genom uttryck för sexualitet, i relation till kriminalitet som resurs, främst förekommer i situationer där våld mot kvinnor och homosexuella gör sig rådande. Det är alltså inte lika tydligt kopplat till andra typer av kriminalitet.

7. Avslutande diskussion

I den här uppsatsen har de berättelser som presenteras i två självbiografier analyserats ur ett socialkonstruktionistiskt och genusteoretiskt perspektiv. Det som framförallt visat sig genom analysen är att svaren på de tre frågeställningarna som studien grundar sig i inte lättvindigt går att besvara enskilt, utan de olika aspekterna som frågeställningarna berör är tätt knutna till varandra. Jag har dock i denna avslutande diskussion, så långt det går, försökt att besvara de tre frågeställningarna var för sig. I analysen har jag som verktyg för att analysera maskulinitetsskapandet använt mig av begreppet hegemonisk maskulinitet, och i den följande avslutande diskussionen är det även detta begrepp som jag utgår ifrån när jag skriver om maskulinitet, om inget annat nämns.

Det som framkommer tydligt i analysen av de två självbiografierna är att konstruktionen av maskulinitet är tätt kopplad till klasstillhörighet och de resurser och den makt som kommer därav. Detta är även något som går i linje med teorin och den tidigare forskning som denna studie bygger på. Den hegemoniska maskuliniteten konstrueras, utifrån berättelserna i självbiografierna, genom aktiviteter som syftar till att individen ska kunna tillskansa sig oberoende, kontroll, auktoritet, dominans och makt. Det framkommer i böckerna att detta är egenskaper som de två författarna

strävat efter att inneha, men som de utifrån sina positioner i samhället inte utan ansträngning har kunnat ta del av. Dessa egenskaper framstår som något de vill besitta i relation till andra människor, på individnivå. Men också i relation till det övriga samhället, detta på en strukturell nivå utifrån social position och i relation till exempelvis myndigheter och andra strukturer som blir som konkurrenter om kontrollen och makten.

Konstruerandet av maskulinitet som en motsats till det feminina framkommer också självbiografierna, framförallt i Tonys tal om homosexualitet som något avvikande och oacceptabelt, något som han tycker illa om. Genom ett avståndstagande till homosexualiteten konstrueras det ”normala” och eftersträvansvärda; heterosexualiteten. Heterosexualiteten som verktyg i konstruktionen av maskulinitet framkommer även i Liams beskrivning av sitt och sina kompisars tal om en kvinna som någon som de kan ”välja” att ha sex med. Här blir också försök till kontroll och dominans över kvinnor som ett verktyg för att konstruera maskulinitet synligt.

Den kriminella livsstilen och de brottsliga aktiviteterna beskrivs i självbiografierna i många fall som berättigade utifrån den samhällsposition, och därav resurssvaghet, som dessa individer utgår ifrån. Kriminaliteten beskrivs som det tillgängliga alternativet för att kunna skaffa det en vill ha och strävar efter, men som en vet att en inte kan få på ett lagligt sätt då de förutsättningarna inte finns. Det handlar om materiella ting och pengar som i förlängningen kan innebära makt, men också om trygghet och auktoritet i en grupp där ens tillhörighet inte ifrågasätts. Det är tydligt att de båda författarna ansett sig ha stått utanför det samhälle och de strukturer som inte har gjort plats och resurser tillgängliga för dem. Jag tolkar det som att den kriminella livsstilen alltså konstrueras som något som inte per automatik är fel enligt dem själva, utan snarare ett nödvändigt ont för att dessa individer ska kunna ta del av de resurser som människor i andra samhällsskikt får gratis.

Det framkommer i analysen en tydlig relation mellan den kriminella livsstilen och konstruktionen av maskulinitet. Detta kan såklart bero på att det är just denna relation jag haft i åtanke när jag kodat och analyserat mitt material, och det kan också bero på den teori som använts som verktyg i analysen. Relationen är dock för intressant för att bortse ifrån, och den har även starkt stöd i tidigare forskning. Kriminalitet och

brottsliga handlingar verkar utifrån berättelserna i de två självbiografierna vara de resurser som finns tillgängliga för de två männen för att konstruera en hegemonisk maskulinitet. Den kriminella livsstilen spelar alltså en viktig roll i deras maskulinitetskonstruktioner. Kriminaliteten ger dem tillgång till makt, auktoritet, oberoende och kontroll, både genom materiella tillgångar och som en effekt av att få ett sammanhang. Som tidigare nämnts så är klassaspekten viktig att ta hänsyn till, eftersom de resurser som de besitter i övrigt, inte är tillräckliga för att kunna konstruera den hegemoniska maskulinitet som accepteras och uppmuntras i samhället. Därför används kriminalitet och våld som resurser för att kunna konstruera en sådan maskulinitet, trots att dessa verktyg inte sanktioneras av samhället. Det kan verka paradoxalt att sträva efter att uppfylla en av samhället skapad idealbild genom att trotsa samma samhälles lagar och regler. Men förmågan att kunna konstruera en hegemonisk maskulinitet framstår som viktigare och mer avgörande än att lyda under ett samhälle där ens tillgångar och resurser ändå inte räknas som fullvärdiga. Det kan också bero på att just denna förmåga faktiskt uppmuntras och förstärks i samhället, trots att medlen för att nå den inte alltid befinner sig på rätt sida lagen.

Utifrån resultatet av studien, och denna efterföljande diskussion, kan det framstå som att jag kommit fram till att alla män med en viss klasstillhörighet kommer att ägna sig åt kriminalitet för att konstruera en nödvändig hegemonisk maskulinitet. Så är självklart inte fallet. Majoriteten av alla män begår inte grövre typer av brott. *Alla* män strävar heller inte efter att konstruera en hegemonisk maskulinitet (Connell 2008), och kriminaliteten blir således kanske inte lika användbar vid brist på övriga resurser. Dessutom finner antagligen de flesta män, trots en marginaliserad klassposition, andra resurser för att konstruera en hegemonisk maskulinitet. Det går också att anta, utan att gissa för mycket, att brott även begås av individer med en icke marginaliserad klasstillhörighet. Det är dock fortfarande ett faktum att majoriteten av de brott som upptäcks i Sverige begås av just män. För att inte hamna i kriminalitet verkar det vara viktigt att ha ett sammanhang där en kan få makt och auktoritet och kunna prestera med de resurser som en har tillgängliga. För vissa individer kan detta vara till exempel skola eller arbetsmarknad. Men om ens tillgångar och förmågor inte accepteras eller uppmuntras i dessa sammanhang kanske det är naturligt att en söker sig till andra arenor, till exempel kriminaliteten, för att kunna konstruera en hegemonisk maskulinitet utifrån de resurser en har. Jag tror att detta är viktigt att ha i åtanke. Både

i arbetet med redan kriminella individer, men också när det gäller samhällets generella inställning till vilka prestationer, resurser och sammanhang som räknas och anses giltiga.

Det är i slutändan dock viktigt att påpeka att synen på maskulinitet som en konstruktion, där en bild av vad det innebär att vara man skapas i ett samhälle, också medför att det finns potential för förändring. En snäv konstruktion av maskulinitet där vissa individer måste ta till illegala medel för att kunna prestera, och där vissa individer helt diskvalificeras, är i mitt tycke ingen gynnsam och hållbar konstruktion. Framförallt inte om den innebär våld och övergrepp mot andra män, kvinnor och individer som inte rättar sig efter en heteronorm eller inte får plats i det ”klassiska” binära könssystem som många samhällen bygger på. Att aktivt arbeta mot denna normativa bild av maskulinitet är därför något som enligt mig, på olika sätt, hade gynnat hela samhället.

Referenslista

Ahrne, G. & Svensson, P. (2011) Kvalitativa metoder i samhällsvetenskapen. I Ahrne, G. & Svensson, P. (red) *Handbok i kvalitativa metoder*. 10-18. Stockholm: Liber.

Ahrne, G. & Svensson, P. (2011) Att designa ett kvalitativt forskningsprojekt. I Ahrne, G. & Svensson, P. (red) *Handbok i kvalitativa metoder*. 19-33. Stockholm: Liber.

Aspers, P. (2007) *Etnografiska metoder: att förstå och förklara samtiden*. Malmö: Liber.

Brottsrummet.se *Brottsutvecklingen* (elektronisk). Tillgängligt:
<http://www.brottsrummet.se/sv/brott-och-statistik> (2014-06-02).

Bryman, A. (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.

BRÅ 1: Brottsförebyggande rådet (2013) *Personer misstänkta för brott. Slutlig statistik för 2012* (elektronisk). Tillgängligt:
https://www.bra.se/webdav/files/statistik/pdf/Sammanfattning_misstankta_2012.pdf (2014-05-22).

BRÅ 2: Brottsförebyggande rådet (2013) *Personer lagförda för brott. Slutlig statistik för 2012* (elektronisk). Tillgängligt:
https://www.bra.se/webdav/files/statistik/pdf/Sammanfattning_lagforda_2012.pdf (2014-05-22).

BRÅ 3: Brottsförebyggande rådet (2014) *Våld och misshandel* (elektronisk)
<https://www.bra.se/bra/brott-och-statistik/vald-och-misshandel.html> (2014-05-22).

Burr, V. (1995) *An introduction to social constructionism*. London: Routledge.

Connell, R.W. (2008) *Maskuliniteter*. Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB.

DeKeseredy, W.S. & Schwartz, M.D. (2005) Masculinities and interpersonal violence. I Kimmel, M.S., Hearn, J. & Connell, R.W. (red) *Handbook of studies on men & masculinities*. 353-366. Thousand Oaks: Sage publications, Inc.

Jönson, H. (2010). *Sociala problem som perspektiv. En ansats för forskning och socialt arbete*. Malmö: Liber.

Kriminalvården *Vad är ett brott?* (elektronisk)
<http://www.kriminalvarden.se/sv/Startsida-skolportal1/Brott-och-straff/Vad-ar-ett-brott/> (2014-06-02).

Levin, C. (2008) Att undersöka ”det sociala”- några ingångar. I Meeuwisse, A., Swärd, H., Eliasson-Lappalainen, R. och Jacobsson, K. (red) *Forskningsmetodik för socialvetare*. 32-40. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur.

- McFarlane, H. (2013) Masculinity and criminology: The social construction of criminal man. *The Howard journal of criminal justice*, 52, 3, 321-335.
- Messerschmidt, J.W. (1993) *Masculinities and crime: critique and reconceptualization of theory*. Lanham, Md.: Rowman & Littlefield.
- Nationalencyklopedin (2014) *Brottslighet* (elektronisk), Tillgängligt: <http://www.ne.se/lang/brottslighet> (2014-05-22).
- Norberg, L. (2009) *Insidan- brotten, pengarna, tiden*. Stockholm: Pocketförlaget.
- Olsson, T. (2011) *Chockvågor*. Stockholm: Hjalmarson & Högberg Bokförlag.
- Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning* (elektronisk). Tillgängligt: <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> (2014-05-22).
- Sarnecki, J. (2009) *Introduktion till kriminologi*. Lund: Studentlitteratur.
- SOU 2010:15 *Kriminella grupperingar- motverka rekrytering och underlätta avhopp*. Stockholm: Statens offentliga utredningar.
- Taylor, N., das Nair, R. & Braham, L. (2013) Perpetrator and victim perceptions of perpetrator's masculinity as a risk factor for violence: A meta-ethnography synthesis. *Aggression And Violent Behavior*, 18, 6, 774-783.